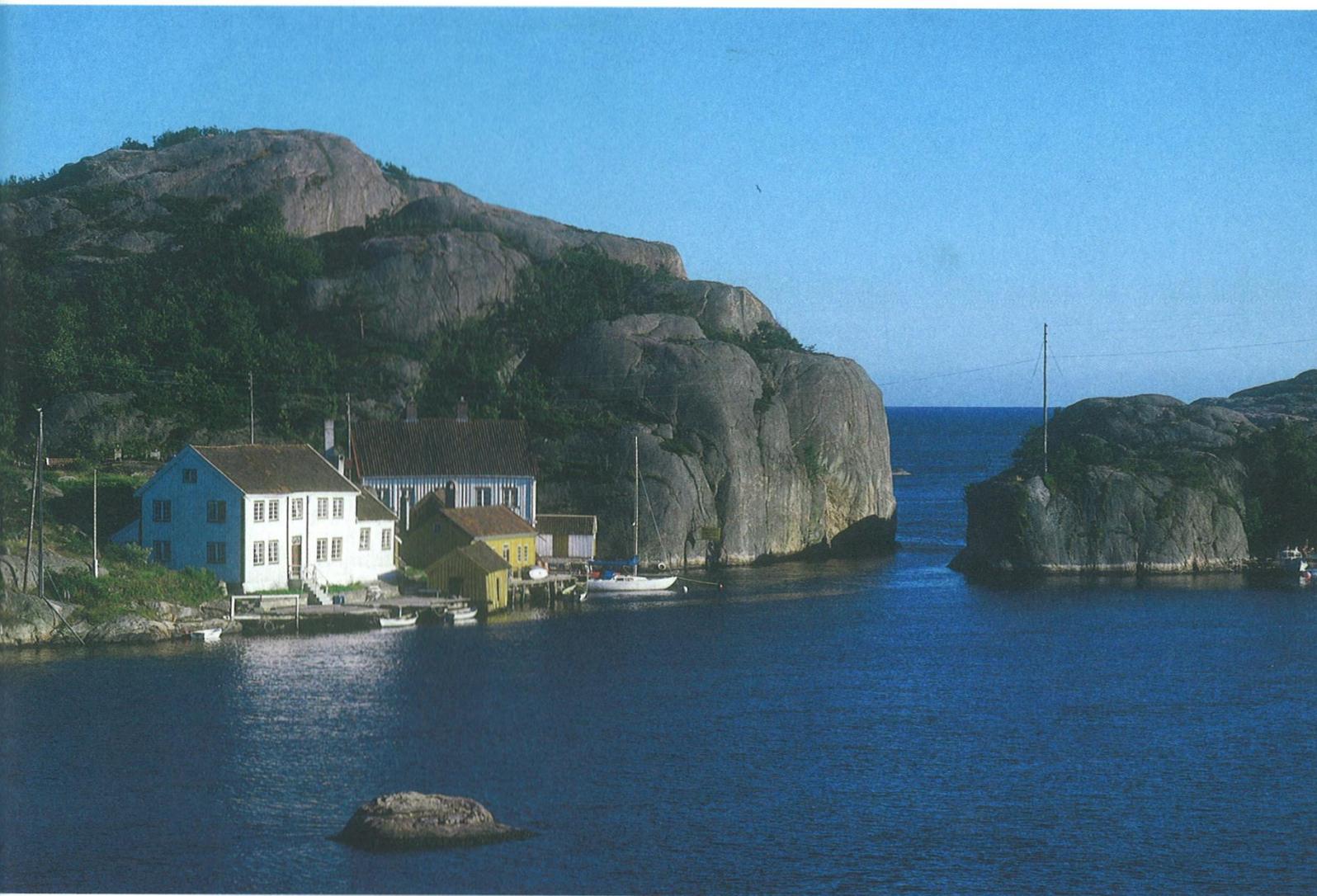

Basel II

PILAR III - 31.12.2012

**SØGNE OG GREIPSTAD
SPAREBANK**

dyrker lokale verdier

Innhold:

1	BASEL II – KAPITALDEKNINGSREGLER	4
1.1	Introduksjon til kapitaldekningsreglene	4
2	ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	5
2.1	Ansvarlig kapital.....	6
2.2	Kapitalkrav	7
3	STYRING OG KONTROLL AV RISIKO.....	8
3.1	Innledning.....	8
3.2	Organisering og ansvar	8
3.2.1	Styret.....	9
3.2.2	Adm. Banksjef	9
3.2.3	Risk Manager.....	10
3.2.4	Avdelingsledere.....	10
3.2.5	Revisor.....	10
3.3	Risiko- og kapitalstyring	10
3.3.1	Strategisk målilde.....	10
3.3.2	Risikoidentifikasjon	11
3.3.3	Risikoanalyse	11
3.3.4	Risikostrategier	11
3.3.5	Stresstester	11
3.3.6	Beredskapsplaner.....	12
3.3.7	Kapitalstyring	12
3.3.8	Oppfølging, rapportering og overvåking	12
3.3.9	Etterlevelse (Compliance)	12
3.4	Risikoområder.....	13
4	REGULATORISK KAPITAL (PILAR I).....	14
4.1	Kredittrisiko - Standardmetoden	14
4.1.1	Definisjon	14
4.1.2	Styring og kontroll	14
4.1.3	Verd Boligkreditt AS	16
4.1.4	Kredittksporing.....	16
4.1.5	Nedskrivninger på utlån og garantier.....	18
4.1.6	Kreditt og forringelsesrisiko	19

4.1.7	Bruk av ratingbyråer.....	21
4.1.8	Sikkerheter	21
4.1.9	Motpartsrisiko for derivater.....	21
4.2	Operasjonell risiko	22
4.2.1	Definisjon	22
4.2.2	Styring og kontroll	22
5	ØKONOMISK KAPITAL - TILLEGGSKAPITAL(PILAR II)	23
5.1	Innledning	23
5.2	Kredittrisiko	24
5.2.1	Definisjon	24
5.2.2	Styring og kontroll	24
5.2.3	Stresstest.....	24
5.3	Likviditetsrisiko	25
5.3.1	Definisjon	25
5.3.2	Styring og kontroll	25
5.3.3	Bankens funding og likviditet	26
5.3.4	Stresstest.....	26
5.4	Markedsrisiko	27
5.4.1	Definisjon	27
5.4.2	Styring og kontroll	27
5.4.3	Egenkapitalposisjoner utenfor handelsporteføljen.....	27
5.4.4	Renterisiko utenfor handelsporteføljen.....	28
5.4.5	Stresstest.....	28
5.5	Andre risikoformer.....	29
5.5.1	Definisjon	29
5.5.2	Eiendomspriserisiko	29
5.5.3	Forretningsrisiko:	29
5.5.4	Omdømmerisiko:	29
5.5.5	Strategisk risiko:	29
6	OPPSUMMERING AV KAPITALBEHOVET	30

1 BASEL II – KAPITALDEKNINGSREGLER

1.1 Introduksjon til kapitaldekningsreglene

Dette dokumentet gir en presentasjon av risiko- og kapitalsituasjonen i Søgne og Greipstad Sparebank. Dokumentet skal dekke de spesifikke krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar III) som pålegges banken i kapitaldekningsregelverket (Basel II).

Pilar I: Minimumskrav til ansvarlig kapital

De metodene som banken bruker ved beregning av minimumskravene for henholdsvis kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko er vist i figuren nedenfor;

Type risiko:	Valgt metode:
Kredittrisiko	Standardmetode
Markedsrisiko	Standardmetode
Operasjonell risiko	Basismetode

Pilar II: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Banken skal ha en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil samt en strategi for å vedlikeholde sitt kapitalnivå. Tilsynsmyndighetene skal overvåke og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og tilhørende strategi. Tilsynet skal iverksette passende tiltak dersom de ikke anser prosessen for tilfredsstillende.

Pilar III: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Formålet med Pilar III er å supplere minimumskravene i Pilar I og den tilsynsmessige oppfølgingen i Pilar II. Pilar III skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere bankens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll..

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig. For øvrig er banken pålagt å offentliggjøre informasjon som er egnet til å påvirke beslutningen til brukere av informasjonen i forbindelse med økonomiske forhold, senest 30 dager etter at banken er eller burde vært klar over forholdet. Informasjonen skal offentliggjøres på Internett, og skal være tilgjengelig i minst fem år fra tidspunkt for offentliggjøring.

Søgne og Greipstad Sparebank inngår ikke i rapporteringspliktig konsern slik at all rapportering er på banknivå.

Alle tall er oppgitt i hele tusen.

2 ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Den ansvarlige kapitalen kan bestå av både kjernekapital og tilleggs kapital. Søgne og Greipstad Sparebank har ikke hatt behov for å skaffe seg tilleggs kapital og ansvarlig kapital består kun av kjernekapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i forhold til kapitalforskriftens definisjoner.

2.1 Ansvarlig kapital

Beregningsgrunnlag, ansvarlig kapital og kapitaldekning pr. 31.12.2012.

Ansvarlig kapital:	Beløp
Sparebankens fond	313.183
Vedrørende overfinansiert pensjonsforpliktelse	-3.432
Kjernekapital	309.751
Eierandeler i andre finansinstitusjoner og verdipapirforetak	-5.874
Netto ansvarlig kapital	303.877
Risikoveid beregningsgrunnlag:	
Kredittrisiko	1.577.324
Operasjonell risiko	106.650
Markedsrisiko	0
Fradrag i beregningsgrunnlaget	
Nedskrivning på grupper av utlån	-7.000
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-5.874
Totalt beregningsgrunnlag	1.671.100
Kapitaldekning	18,18 %

2.2 Kapitalkrav

Minimumskravet til ansvarlig kapital:

Engasjementskategorier:	Beløp
Stater og sentralbanker	0
Lokale og regionale myndigheter	1
Offentlig eide foretak	0
Multilaterale utviklingsbanker	0
Internasjonale organisasjoner	0
Institusjoner	5.718
Foretak	23.124
Massemarkedsengasjementer	1.339
Pantesikkerhet i bolig- og næringseiendom	87.829
Forfalte engasjementer	1.203
Høyrisiko-engasjementer	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	792
Andeler i verdipapirfond	120
Øvrige engasjementer	6.060
Kapitalkrav kredittrisiko	126.186
Kapitalkrav markedsrisiko ¹⁾	0
Kapitalkrav operasjonell risiko ²⁾	8.532
Fradrag i kapitalkrav	-1.030
Totalt kapitalkrav	133.688

1) Banken har ikke engasjementer som medfører rapporteringsplikt for markedsrisiko.

2) *Banken benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke den operasjonelle risiko. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år multiplisert med 12.5, beregnet ved regnskapsårets slutt. Inntektsposter som medtas i beregningsgrunnlaget følger § 42-1 (3) i kapitalforskriften.*

3 STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

3.1 Innledning

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Søgne og Greipstad Sparebank har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være moderat. Det er et mål å ha minimum BBB+ rating fra DNB Markets for å sikre god tilgang på innlån fra kunder og kapitalmarkedene.

Ved utarbeidelse av styringsdokumenter er det tatt utgangspunkt i Finanstilsynets moduler på de ulike områder.

Risiko- og kapitalstyringen i Søgne og Greipstad Sparebank tar utgangspunkt i overordnet strategiplan hvor ønsket risikonivå er angitt. Denne revideres årlig i sammenheng med bankens øvrige planprosess, og med en større og grundigere gjennomgang hvert tredje år. Det er videre utarbeidet delstrategier for de viktigste risikoområdene i banken. Strategidokumentene blir revidert og fremlagt for styret til beslutning årlig i henhold til styrets årsplan.

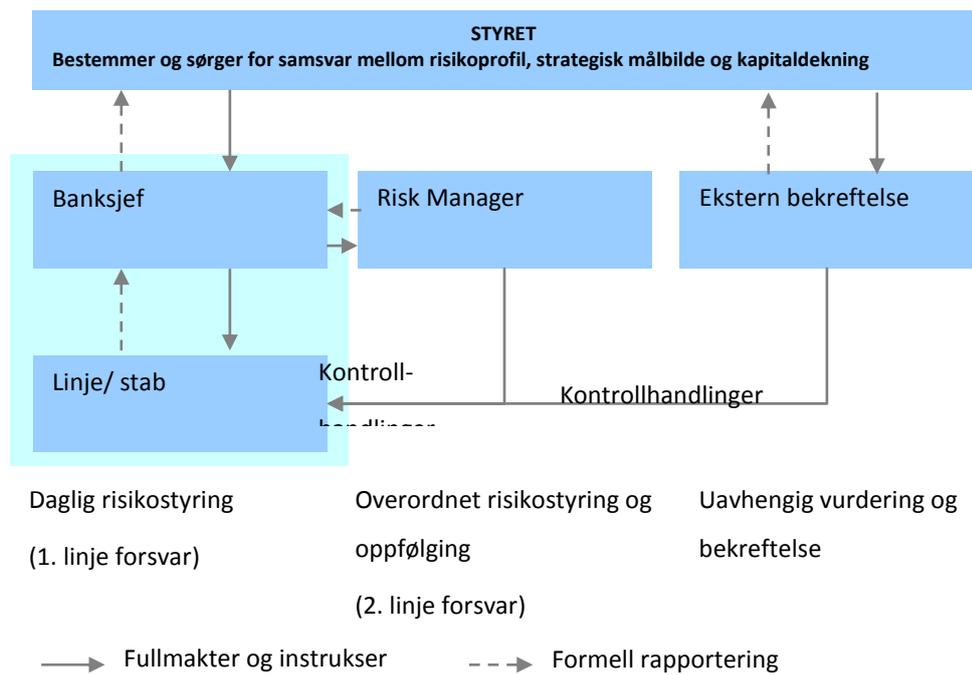
Styringsmål og rammer nedfelt i bankens risikostrategier skal bidra til å sikre bankens lønnsomhet både på kort og lang sikt. Hensikten er å unngå for store risikokonsentrasjoner i virksomheten, som ved en ugunstig utvikling kan bidra til å true bankens lønnsomhet og soliditet.

I forbindelse med risikostyring og intern kontroll prosessen vurderes alle vesentlige deler av bankens virksomhet. Med utgangspunkt i risikoen knyttet til den enkelte del av virksomheten iverksettes nødvendige kontrolltiltak for å forvise oss om at arbeidsprosesser og rutiner utføres innenfor en akseptabel risiko.

3.2 Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enhet som vist under:

Tabell 2: Risikostyring struktur

3.2.1 Styret

Bankens styre har ansvar for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, samt sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret fastsetter de overordnede rammer, gir fullmakter og sørger for at det utarbeides retningslinjer for risikostyringen i banken, herunder etiske retningslinjer.

3.2.2 Adm. Banksjef

Banksjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

3.2.3 Risk Manager

Risk Manager har ansvaret for den daglige risikostyringen, herunder ansvarlig for at det er effektive risikostyringssystemer i banken, og rapportering av risikoeksponeringen.

3.2.4 Avdelingsledere

Bankens ledere har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte leder ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område. Avdelingslederne avgir årlig en bekreftelse av internkontrollen i den enkelte avdeling. Bekreftelsene danner grunnlag for bankens totale internkontrollrapport og er også et grunnlag for aktuelle forbedringstiltak.

3.2.5 Revisor

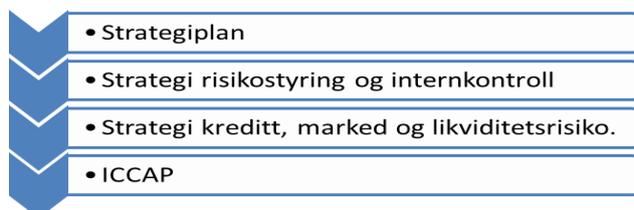
Søgne og Greipstad Sparebank har ikke intern revisjon. Bankens eksterne revisor etterprøver om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurderer om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapitalsituasjon. Ekstern revisor utarbeider årlig en uavhengig bekreftelse av bankens intern kontroll. Det innhentes også ekstern vurdering av bankens ICAAP-prosess.

3.3 Risiko- og kapitalstyring

3.3.1 Strategisk målbilde

Risiko- og kapitalstyringen tar utgangspunkt i strategiske mål i bankens strategiplan, samt styringsmål i bankens øvrige strategidokumenter jf tabell 1.

Tabell 1: Strategi og styringsdokumenter, prosessbeskrivelse.

Bankens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) tallfester bankens beregnede risikojusterte kapitalbehov for de forskjellige risikoområdene. Det er utarbeidet prinsipper og retningslinjer for bankens gjennomføring av ICAAP.

3.3.2 Risikoidentifikasjon

Identifikasjon av risiko er en fremad skuende prosess, integrert i strategi- og budsjettprosessen. Prosessen dekker alle vesentlige risikoer banken utsettes for, og gjennomføres minimum årlig.

3.3.3 Risikoanalyse

Det gjennomføres en analyse av risikoene som er identifisert for å forstå risikoenes egenskaper og årsaksmekanismer. Vesentlige risikoer skal om mulig kvantifiseres gjennom forventet tap. Primært vil dette gjelde kredittrisiko. Kvantifiseringen skal være basert på anerkjente og betryggende metoder og fremgangsmåter for måling av risiko. Ved den årlige ICAAP-prosessen (pilar II) gjennomfører ledelse og styre en vurdering av risiko- og kapitalstyringen i Søgne og Greipstad Sparebank. Gjennom prosessen kvantifiseres, om mulig, forventet tap / økte kostnader knyttet til de enkelte risikoområder banken er utsatt for.

3.3.4 Risikostrategier

Gjennom risikostrategiene definerer styret ønsket risikoprofil gjennom etablering av risikobaserte rammer og måltall på de ulike risikoområder. Strategiene revideres årlig.

3.3.5 Stresstester

Det skal gjennomføres periodiske stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker bankens resultat, balanse og kapitaldekning. Disse skal gjennomføres på de mest risikoutsatte områdene som eks. kreditt-, konsentrasjons, markeds-, og likviditetsrisikoområdene. Beregningen skal ta utgangspunkt i en periode på minimum tre år.

3.3.6 Beredskapsplaner

Uansett hvor god risikostyringen er i en bank, vil det kunne oppstå uventede tap som krever at banken har tilstrekkelig egenkapital. Banken har derfor utarbeidet en beredskapsplan som kan iverksettes i en slik situasjon.

3.3.7 Kapitalstyring

En aktiv kapitalstyring er viktig for å sikre bankens soliditet over tid. Dette gjøres ved å fremskrive bankens finansielle utvikling de neste tre år frem i tid, og der det tas hensyn til et alvorlig økonomisk tilbakeslag over minimum tre år. Ut fra en slik analyse vil bankens ledelse og styre få et grunnlag for å vurdere kapitalbehovet fremover. Med grunnlag i framskrivningene av det samlede kapitalbehovet skal ledelsen og styret gjøre en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig og tilpasset nåværende og fremtidige risikoprofil samt strategiske mål. Kapitalplanen er en integrert del av bankens ICAAP og budsjett dokument. Søgne og Greipstad Sparebank har en strategisk målsetting om en ren kjernekapital på minimum 14 % for banken. Styringsmålet er satt til 16 %. Denne skal sikre en tilstrekkelig kapital til å oppfylle myndighetenes krav ivareta vernet av bankens kreditorer

3.3.8 Oppfølging, rapportering og overvåking

Alle ledere er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og skal påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret og administrerende banksjef. Bankens risikorapportering har som formål å sikre at alle organisasjonsnivå har tilgang på tilstrekkelig og pålitelig risikorapportering. Kontroll av den overordnede risikoeksponering og risikoutvikling foretas av Risk Manager og følges opp gjennom periodiske rapporter til administrasjonen og styret.

3.3.9 Etterlevelse (Compliance)

Den kanskje viktigste delen av en plan er å sikre etterlevelsen. Dette gjøres ved blant annet følgende tiltak:

- Kommunisere en tydelig etisk standard og verdigrunnlag.
- Sikre at nye lover og bestemmelser implementeres i organisasjonen.
- Sørge for nødvendig rapportering av etterlevelsen til ledelse og styre.

Den overordnede risikoeksponeringen og risikoutviklingen følges opp gjennom periodisk rapportering til styret.

3.4 Risikoområder

Banken eksponeres for ulike typer risiko. De viktigste er:

Kredittrisiko	Kredittrisiko kan defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko kan defineres som risikoen for at en ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.
Markedsrisiko	Markedsrisiko kan defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.
Operasjonell risiko	Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser.
Forretningsrisiko	Forretningsrisiko kan defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.
Omdømmerisiko	Omdømmerisiko kan defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.
Strategisk risiko	Strategisk risiko kan defineres som risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Denne risikoformen aktualiserer behovet for å se fremover og sikre seg nødvendig kapital i forbindelse med igangsatte og planlagte satsninger.

Disse områdene er nærmere gjennomgått i neste kapittel.

4 REGULATORISK KAPITAL (PILAR I)

4.1 Kredittrisiko - Standardmetoden

4.1.1 Definisjon

Kredittrisiko kan defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

4.1.2 Styring og kontroll

Kredittrisiko styres gjennom følgende styringsdokumenter:

- Kreditstrategi
- Kreditthåndbok med kredittpolicy
- Bevilgningsfullmakter
- Etske retningslinjer og habilitetsregler.

Kreditstrategien fastsettes av styret, og beskriver bankens risikovillighet samt målene for kredittkvalitet, konsentrasjonsrisiko og vekst. Kreditstrategien skal reflektere et langsiktig perspektiv ved at det tas hensyn til sykliske aspekter. Dette dokumentet er basert på bankens Strategiplan og revurderes årlig.

Kreditthåndboken beskriver kredittprosessen, med regler for kredittgivning, kredittendring, kredittoppfølging. Dokumentet viser også regler for tap/mislighold og Depot med tilhørende kontroller. Kredittpolicy er etablert og medtatt i kapittelet under kredittgivning for PM og BM. Kriterier for forsvarlighetsvurdering ved boligfinansiering er også inntatt i kreditthåndboken.

Bevilgningsreglementet fastsetter prinsippene for kredittbeslutninger og tildeling av kredittfullmakter, og beskriver beslutningsstrukturen. Alle bevilgningsrammer er personlige. Administrerende banksjef treffer vedtak i kredittsaker etter behandling i tilknyttete rådgivende organer, henholdsvis Kredittutvalg privat (KUP) og

Kredittutvalg Bedrift (KUB). Bevilgningsrammene er differensiert etter kredittrisiko (risikoklasser) og stillingsnivå.

Etiske retningslinjer og habilitetsregler fastsetter retningslinjer og regler for hvordan medarbeidere i organisasjonen skal opptre i ulike situasjoner.

Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er den viktigste forutsetning for at banken skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er ledernes ansvar å sørge for at medarbeidere innen kredittområdet har eller utvikler den nødvendige kredittkompetanse.

Søgne og Greipstad Sparebank opererer med scoringssystem levert av SSF (Sparebanken Sør med samarbeidsbanker) i forbindelse med bevilgning av kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. Modellene differensierer kundene basert på økonomi og sikkerhet og kategoriserer kundene i til sammen 11 klasser som kan grupperes i følgende hovedgrupper; lav, middels og høy risiko, samt misligholdte engasjementer. Banken etterstreber å prise kredittrisiko og har etablert prismatriser basert på risikoklassifiseringssystemet.

Risikokonsentrasjon, store engasjementer og grupper av engasjementer hvor det er en eller et fåtall felles risikodrivere som kan påvirkes samtidig, skal begrenses. Banken har vedtatt at ingen engasjement skal overstige 22 % av ansvarlig kapital, mens loven tillater inntil 25 %. Ved årsskiftet er det tilsammen fire engasjement som overstiger 10 % og utgjør 67,4 % av ansvarlig kapital. I tillegg styres kredittrisiko gjennom rapportering av porteføljeutvikling, engasjement med høy risikoklasse fordelt på PM og BM, andel misligholdte lån (90 dager), samt rapportering i henhold til retningslinjer for forsvarlig boligfinansiering.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens markedsstrategi hvor det fastsettes rammer for eksponering i rentebærende verdipapirer. Styret mottar kvartalsvis analyse og oversikt over beholdningen og alle nykjøp.

4.1.3 Verd Boligkreditt AS

Banken har, sammen med 8 andre sparebanker, etablert boligkreditselskapet Verd Boligkreditt AS hvorav banken har en eierandel på 5,13 %. Selskapet har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Banken har pr 31.12.12 overført 294 Mill til Verd, noe som er en økning på 45 Mill i løpet av året. Utviklingen i tallene må ses i sammenheng med dette.

4.1.4 Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens totalengasjement mot kunder fordelt på akkumulert risikoklasse, engasjementstype (næring/privat) og geografi. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for utlån, garantier og ubenyttet bevilgning.

Alle beløp oppgis i hele tusen kroner.

4.1.4.1 Engasjement fordelt på risikotype samt gjennomsnittlige størrelse i løpet av perioden:

Engasjementstype:	Engasjement		Gj.sn. Engasjement ¹⁾	
	Balanse- poster	Utenom ²⁾ balansen	Balanse- poster	Utenom Balansen
Lav Risiko (A-D)	2.134.070	259.135	2.184.439	271.018
Middels Risiko (E-G)	535.861	29.064	471.090	34.525
Høy Risiko (H-K)	234.909	7.284	216.726	7.642
SUM	2.904.840	295.483	2.872.255	313.184

- 1) For beregning av gjennomsnittlig engasjement er benyttet gjennomsnittet av inngangen og utgangen av året.
- 2) Med begrepet utenom balansen menes her summen av ubenyttet kreditt og garantier.

4.1.4.2 Engasjement fordelt på geografiske områder:

Utlån	2012		2011	
	Søgne og Songdalen	2.185.206	75 %	2.155.351
Nabokommuner	443.852	15 %	519.819	18 %
Øvrige	275.781	10 %	164.500	6 %
SUM	2.904.839	100 %	2.839.670	100 %

Garantier	2012		2011	
	Søgne og Songdalen	90.879	97 %	138.177
Nabokommuner	1.995	2 %	1.873	1 %
Øvrige	760	1 %	1.084	1 %
SUM	93.634	100 %	141.134	100 %

4.1.4.3 Engasjement fordelt på bransjer:

Bransjer:	Utlån		Garantier		Potensiell eksponering	
	2012	Gj snitt *	2012	Gj snitt	2012	Gj snitt
Primærnæring	36.010	34.882	2.954	2.982	4.224	6.291
Industri og bergverk	13.025	28.556	0	64	2.143	2.185
Utvikling av byggeprosjekter	145.764	151.049	8.539	8.073	5.268	4.661
Bygge- og anleggsvirksomhet	167.301	148.759	8.967	18.321	15.827	32.915
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	49.812	45.711	4.750	4.407	11.546	15.020
Transport, eiendom og tjenesteyting	14.956	15.858	3.212	3.501	2.306	3.877
Eiendomsdrift	214.490	220.900	25.230	33.572	8.041	17.144
Tjenesteytende virksomhet	92.598	74.183	2.369	2.457	3.751	9.679
Sum næring	733.956	719.896	56.021	73.375	53.106	91.771
Personmarked	2.170.883	2.152.359	37.613	44.010	148.743	104.030
Sum engasjement	2.904.839	2.872.255	93.634	117.384	201.849	195.800

*Gjennomsnittlig engasjementsbeløp er her definert som inngående beløp 2012 + utgående beløp 2012 delt på to.

4.1.4.4 Gjenstående løpetid for engasjementene:

	Uten	Under	3-12	1-5	Over	Totalt
Engasjementstype:	forfall	3 mnd.	mnd.	år	5 år	
Utlån til kunder	-10.899	26.273	75.242	813.879	1.989.446	2.893.941
Garantier	0	10.203	58.435	7.326	17.670	93.634
Ubenyttet bevilgning	201.849	0	0	0	0	201.849
Totalengasjement	190.950	36.476	133.677	821.205	2.007.116	3.189.424

4.1.5 Nedskrivninger på utlån og garantier

Utlån til kunder er vurdert til amortisert kost. Etableringsgebyrer som belastes kunden ved låneopptak, vurderes som ubetydelige og inntektsføres direkte. Alle engasjementer blir fulgt opp ved daglig/ukentlig/månedlig gjennomgang av restanselister og overtrekkslister. Tapsutsatte engasjement samt misligholdte lån vurderes fortløpende og minimum en gang pr kvartal.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er inndeckt innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt. Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige.

Individuelle nedskrivninger på lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektive rente.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses vesentlige. Vesentlige og spesielt utsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtakelse av sikkerheter.

Objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall omfatter observerbare data som fører til en målbar reduksjon i estimerte fremtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen. Gruppevis omfatter nedskrivninger bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper, og ved vurdering av nedskrivning på grupper av bankens utlån delt i personkundemarkedet og bedriftsmarkedet. Bankens grunnlag for beregning av gruppevis nedskrivninger baserer seg på forventet tap vurdert ut fra historikk og justert for konjunktursituasjonen.

4.1.6 Kreditt og forringelsesrisiko

Nedenfor fremkommer samlet engasjementsbeløp fordelt på misligholdte engasjementer og øvrige tapsutsatte engasjementer. Videre fremkommer oversikt over balanseførte og resultatførte tap inneværende år.

4.1.6.1 Misligholdte engasjement og øvrige tapsutsatte lån fordelt på kundegrupper og bransjer:

Bransjer:	Misligholdte engasjement	Herav ind. Nedskr	Øvrige tapsutsatte	Herav ind. Nedskr
Primærnæring	1.124			
Industri og bergverk	3.065	1.075		
Utvikling av byggeprosjekter	1.979			
Bygge- og anleggsvirksomhet	1.809			
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	1			
Transport, eiendom og tjenesteyting	258	258		
Eiendomsdrift	10.171			
Tjenesteytende virksomhet	4.595			
Sum næring	23.002	1.333	0	0
Personmarked	7.879	2.565	220	190
Sum engasjement	30.881	3.898	220	190

4.1.6.2 Misligholdte og tapsutsatte engasjement fordelt på geografisk område.

	Misligholdte	Øvrige
Geografisk område:	engasjement	tapsutsatte
Søgne og Songdalen m/nabokommuner	26.922	220
Øvrige kommuner	3.959	0
SUM	30.881	220

4.1.6.3 Utviklingen i individuelle nedskrivninger:

Individuelle nedskrivninger:	Utlån	Garantier	Totalt
Individuelle nedskrivninger 01.01.	4.103	0	4.103
- Konstaterte tap i perioden	-105	0	-105
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	-225	0	-225
+ Økning i nedskrivning på engasjementer	0		0
hvor det tidligere er foretatt ind. nedskrivning	0	0	0
+ Nedskrivning på engasjementer hvor det tidligere ikke er foretatt ind. nedskrivninger	130	0	130
+ Periodens endring i amortiseringer	-5	0	-5
Sum individuelle nedskrivninger 31.12.	3.898	0	3.898

4.1.6.4 Utviklingen i gruppenedskrivninger:

Guppenedskrivninger:	Utlån	Garantier	Totalt
Gruppenedskrivninger 01.01.	6.500	0	6.500
+/- Periodens endring i gruppenedskrivninger	500	0	500
Sum gruppenedskrivninger 31.12.	7.000	0	7.000

4.1.6.5 Resultatførte tap i regnskapet:

Netto resultatførte tap:	Utlån	Garantier	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-205	0	-205
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	500	0	500
+ Konstaterte tap på engasjementer som tidligere er nedskrevet	58	0	58
+ Konstaterte tap på engasjementer som tidligere ikke er nedskrevet	54	0	54
+ Endring amortisering m.v.	5	0	5
- Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0
Sum tap på utlån og garantier	412	0	412

4.1.7 Bruk av ratingbyråer

Søgne og Greipstad Sparebank anvender ikke ratingbyråer eller eksportkredittbyråer ved kapitalvurderingen.

4.1.8 Sikkerheter

Ved fastsettelse av kapitalkravet benyttes pant i bolig og fritidsbolig, der forsvarlig verdigrunnlag fastsettes ut fra sikkerhetens markedsverdi.

Brutto engasjement med pant i bolig er på 2.780 mill. kr hvorav 2.510 mill. kr er godkjente sikkerheter etter gjeldende regelverk og dermed vektet med 35 %.

4.1.9 Motpartsrisiko for derivater

Av fastrentelån på 101 mill. med opprinnelig løpetid på 5 år er 85 mill. sikret med rentebytteavtaler til flytende rente inngått med DNB Markets. Gjenstående gjennomsnittlig løpetid er 3,5 år. For øvrig har banken ingen renteswapavtaler eller sikringsforretninger.

4.2 Operasjonell risiko

4.2.1 Definisjon

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser.

4.2.2 Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter;

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll
- Ekstern revisors kontroll

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid ihht internkontrollforskriften. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne avgir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om status på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra ekstern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

5 ØKONOMISK KAPITAL - TILLEGGSKAPITAL(PILAR II)

5.1 Innledning

Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital banken trenger for å dekke den faktiske risikoen banken har pådratt seg. Ved kapitalberegning benytter banken standardmetoden for beregning av kreditt - og markedsrisiko, mens vi benytter basismetoden for beregning av operasjonell risiko.

Banken har valgt å basere sin ICAAP på resultatene av beregningen av minimumskravet til kapital i Pilar 1 for de risikoene som der dekkes, samt i tillegg evaluere andre risikoformer separat og legge dette til Pilar 1 kravet. Det har ikke vært ansett som nødvendig å sette av tilleggs kapital for operasjonell risiko utover basismetoden på 15 % av gjennomsnittlig inntekt siste tre år. Modellen som benyttes for beregning av ICAAP blir dermed en restrisikomodel som konsentrasjonsrisiko, herunder bransjerisiko og store engasjement, samt renterisiko i bankporteføljen, likviditetsrisiko etc. vurderes særskilt.

Det er også viktig å ta med seg at den faktiske risikoen styres gjennom rammer, policyer og intern kontroll. Uventede tap skal kunne dekkes av den økonomiske kapitalen. Vi har erfart at grunnlaget for diversifiseringseffekter mellom risikoene er lav eller fraværende og er derfor ikke benyttet. Dette for å tåle uventede tap, også de gangene de kommer samtidig i de forskjellige risikoene og tapene virker selvforsterkende. Risikoanalysen har som mål å definere bankens risiko og behov for tilleggs kapital som går utover det som allerede er tatt hensyn til i minimumskravene i pilar I. Herunder tillegg for operasjonell risiko etter basismetoden. (15 % av gjennomsnittsinntekt siste 3 år)

Nedenfor beskrives de ulike risikoer som er vurdert som aktuelle for banken ved beregningen av tilleggs kapital. Disse er ordnet tilsvarende den sammenligningstabell som fremkommer i rundskriv 21/2006. Vurderingene gjøres ut fra en normalsituasjon, og det lages fremtidssenarioer knyttet til alvorlige økonomiske tilbakeslag over tid. Banker benytter stresstester på kreditt-, markeds- og likviditetsrisiko basert på følsomhetsanalyser på følgende områder:

- Økt tap (kredittrisiko)
- Økte fundingkostnader (likviditetsrisiko)
- Markant rentefall i markedet (markedsrisiko)

- Sterk forverret rentenetto (markedsrisiko)

5.2 Kredittrisiko

5.2.1 Definisjon

Kredittrisiko kan defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

5.2.2 Styring og kontroll

Styring og kontroll av kredittrisiko er beskrevet under punkt 4.1.2. Motpartsrisiko er primært knyttet til utlåns- og garantiporteføljen, men også til verdipapir-beholdningen i sertifikater, obligasjoner, aksjer og andeler i verdipapirfondsandeler, samt til innskudd i andre finansinstitusjoner.

Kapitalbehov for konsentrasjonsrisiko i kredittrisikoen vurderes i forhold til:

- Store enkeltkunder
- Enkelte bransjer (bransjefordeling)
- Geografiske områder
- Sikkerheter med samme risikoegenskaper (eks. avhengig av eiendomspriser)

5.2.3 Stresstest

Det utføres stress-scenarier der bankens tapsprosent økes til 0,5 % over tid, og økonomisk kapital vurderes ut fra beregnet kapitalbehov.

5.3 Likviditetsrisiko

5.3.1 Definisjon

Likviditetsrisiko kan defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

5.3.2 Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i bankens Likviditetsstrategi med beredskapsplaner. Dokumentet fastsettes av styret, og beskriver bankens mål og rammer for likviditetsvirksomheten. Dokumentet er basert på bankens Strategiplan og revurderes årlig.

Strategien setter rammer for likviditetsrisiko gjennom mål for innskuddsdekning, Likviditetsindikator 1 og 2, LCR (Liquidity Coverage Ratio), LBI (Likviditetsbufferindikator), netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, andel overførte lån til Verd boligkreditt, størrelse på udisponerte trekkrettigheter, strukturell likviditet. dvs lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet.

Likviditetsrisiko styres etter overstående og andre parametere, hvor likviditetsindikator, og innskuddsdekning er blant de vesentligste. Likviditetsindikatorerne måler forholdet mellom bankens stabile finansiering og bankens illikvide eiendeler, mens innskuddsdekningen viser bankens innskudd i forhold til utlån.

Søgne og Greipstad Sparebank skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom kundeinnskudd og bankens egenkapital. Det søkes å oppnå en innskuddsstruktur med mange mindre innskudd for ikke å gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder for øvrig legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger meget stor vekt på at likviditetsrisikoen skal være lav.

5.3.3 Bankens funding og likviditet

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekninger, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2012 på 74,4 %. Banken har ubenyttede trekkrettigheter på 80 mill. I tillegg er det 67 mill. i innlån fra kredittinstitusjoner som vi har hatt i noen år. Av disse har 26 Mill ett års oppsigelse, mens 40 Mill fornyes hver 3 mnd. Det har ikke vært sertifikatlån i 2012.

Banken benytter låneadgang i Kredittforeningen for Sparebanker (Kfs) og obligasjonslån med følgende forfall:

Forfallsstruktur	2013	2014	2015	Totalt
KFS	0	25	100	125
Obligasjonslån	200	150	310	660
Sum	200	175	410	785

Banken har i 2012 overført lån og kreditter til Verd Boligkreditt AS. Samlet overført portefølje er pr 31.12.2012 294 mill. mot 249 mill. forrige år. Økt overføring av portefølje vil kunne gi banken ytterligere likviditet. Som en likviditetsbuffer så har banken til enhver tid en portefølje av lån klar til overføring til Verd Boligkreditt.

5.3.4 Stresstest

Det utføres stress-scenarioer der bankens fundingkostnader økes med 2 %, og økonomisk kapital vurderes ut fra beregnet kapitalbehov.

Likviditetssituasjonen i banken er tilfredsstillende.

5.4 Markedsrisiko

5.4.1 Definisjon

Markedsrisiko kan defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

5.4.2 Styring og kontroll

Markedsrisiko styres og overvåkes med bakgrunn i vedtatte rammer i bankens markedsrisikostrategi vedtatt av styret. Markedsstrategien gjennomgås og revideres årlig.

I banken er markedsrisikoen svært begrenset, med bakgrunn i;

- Bankens har for det alt vesentlige både innskudd og utlån i flytende rente.
- Bankens eksponering i egenkapitalmarkedet er ubetydelig.
- Bankens transaksjoner i utenlandsk valuta er ubetydelig.

5.4.3 Egenkapitalposisjoner utenfor handelsporteføljen

Banken har ikke handelsportefølje. Aksjer og andeler klassifiseres som øvrige omløpsmidler eller som anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes som portefølje etter laveste verdis prinsipp. Anleggsmidlene nedskrives dersom virkelig verdi er lavere enn bokført verdi og verdifallet ikke ventes å være forbigående.

Aksjer og andeler pr 31.12:	Bokført verdi	Virkelig verdi
Omløpsportefølje	11.841	11.841
Anleggsporetefølje	31.307	29.525
SUM aksjer og andeler	43.148	41.366
Netto realisert gevinst / (tap)	69	
Netto nedskrevet omløpsaksjer (tap)	-914	-
Netto urealisert anleggsmidler gevinst / (tap)	-1.781	-

5.4.4 Renterisiko utenfor handelsporteføljen

Renterisikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstider. I bank er renterisikoen knyttet til fastrente utlån / innskudd og obligasjonsporteføljen.

Søgne og Greipstad Sparebanks styre har vedtatt rammer for renterisikoen.

Bankens balanseposter er nærmest uten renteeksponering (normal varslingstid). Beholdning av obligasjoner har en gjennomsnittlig durasjon på 0,12 år. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på 0,1 mill. ved årets slutt som i liten grad avviker fra hva den har utgjort gjennom året. Totale utlån med fast rente er på 100,8 mill. og har en gjenstående løpetid på av 3,5 år. Av disse er 85 mill. sikret med rentebytteavtaler til flytende rente med DNB Markets. Banken har fastrenteinnskudd på 86,5 mill. Disse har en gjennomsnittlig restløpetid på 4 måneder. Sertifikat og obligasjonsgjeld har i hovedsak en rentebindingstid på 1-3 mnd.

5.4.5 Stresstest

Det utføres stress-scenarier der banken får et rentefall på 2 %, i tillegg til redusert rentemargin på 0,5 % fordelt på innskudd & utlån. Det avsettes tilleggs kapital tilsvarende overstående beregning knyttet til stressberegning av kapitalbehov.

5.5 Andre risikoformer.

5.5.1 Definisjon

Banken er eksponert mot følgende vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående;

5.5.2 Eiendomspriserisiko

Denne risikotypen kan defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på lån til datterselskaper som er eiendomsselskaper (ofte er eiendomsmassen skilt ut i egne datterselskaper). Eiendomspris risiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

5.5.3 Forretningsrisiko:

Forretningsrisiko kan defineres som risikoen for uventede inntekstsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundedadferd.

5.5.4 Omdømmerisiko:

Omdømmerisiko kan defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

5.5.5 Strategisk risiko:

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening på grunn av feilslåtte langsiktige strategiske avgjørelser, endringer i lover og regler, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Kapitalbehovet knyttet opp mot disse risikoene vurderes hver for seg ut fra gitte forutsetninger.

6 OPPSUMMERING AV KAPITALBEHOVET

Bankens styring og kontroll med risikoområdene inngår som en viktig del bankens arbeid med internkontrollen. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlag for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer slik at banken har en gjenværende risiko som er innenfor de fastsatte rammer..

Det operative ansvaret for styring og kontroll ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne avgir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

Etter styrets oppfatning har Søgne og Greipstad Sparebanks oppnådde resultater vist at den er konkurransedyktig og har evne til lønnsomhet. Gjennomført kundeundersøkelse viser en høy kundetilfredshet og banken får positive tilbakemeldinger fra kundene generelt. Dette gir en trygghet for at banken evner å betjene på et tilfredsstillende servicenivå.

Det er varslet nye myndighetskrav. Ut fra de varslede kravene så vil banken med en ren kjernekapitaldekning på 18,18 % være over disse kravene med god margin.

Søgne og Greipstad Sparebank har følgende status pr 31.12.2012:

- Ren kjernekapitaldekning: 18,18 %
- Styringsmål ønsket nivå på ren kjernekapital: Over 16 %
- Styringsmål minimum ren kjernekapital: 14 % (tiltak iverksettes)
- Kapitalkrav ICCAP beregning normalsituasjon: 8,91 %
- Kapitalkrav ICCAP beregning stress-situasjon: 11,29 %

Bankens kapital på 18,18 % oppfyller overstående måltall og beregninger med god margin.